

รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมสื่อสาร THE EFFECT OF ELDERLY LIFESTYLE ON INTENTION TO USE COMMUNICATIVE INNOVATION

วารุณี แก้วกิงจันทร์¹, กนกกาญจน์ เสน่ห์ นมะหุต^{2*} และสุพรรณิ บัวสุข³
^{1, 2*, 3} คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

Warunee Kaewkingchan¹, Kanokkarn Snae Namahoot^{2*} and Supanee Buasook³
^{1, 2*, 3} Faculty of Business, Economics and Communications Naresuan University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมสื่อสารโดยมีทัศนคติในการใช้นวัตกรรมสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่านและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ที่มีการใช้นวัตกรรมในการสื่อสารในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโมเดลการใช้นวัตกรรมสื่อสารของผู้สูงอายุ งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมสื่อสารและทัศนคติในการใช้นวัตกรรมสื่อสาร และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมสื่อสาร โดยมีทัศนคติในการใช้นวัตกรรมสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: 1) รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ 2) ทัศนคติในการใช้นวัตกรรมสื่อสาร 3) ความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมสื่อสาร

Abstract

The objective of this research is to analyze the factors of elderly lifestyle towards the intention to use communicative innovation, with an attitude of using communicative innovation as variable. The data were collected from a sample of 400 elderly, over 60 years of age who use the communicative innovation, in the lower northern regions such Phitsanulok, Tak, Phetchabun, Sukhothai and Uttaradit. The tool used in this research was a model of using communicative innovation of elderly people questionnaire. It was used an analysis of a structural equation model. The results indicated that elderly lifestyle had the significantly direct influence on the intention to use communicative innovation and attitude in using communicative innovation, indirect influence on the intention to use communicative innovation of the elderly with an attitude of using innovative communication as the mediator variable significantly at the 0.05 level.

Keywords: 1) Elderly Lifestyle 2) Attitude In Using Communicative Innovation 3) Intention To Use Communicative Innovation.

¹ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

^{2*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ

E-mail: kanokkarn@nu.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ

บทนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต มนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลาการสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การสื่อสารมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์มากและมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารมีประโยชน์ทั้งในแง่บุคคลและสังคม การสื่อสารทำให้คนมีความรู้และโลกทัศน์ที่กว้างขวางขึ้น การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทำให้มนุษย์สามารถสืบทอดพัฒนา เรียนรู้ และรับรู้วัฒนธรรม ของตนเองและสังคมได้ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนและสังคมในทุกด้าน ซึ่งการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นจัดว่าเป็นสื่อใหม่ (New media) หรือเป็น “นวัตกรรมการสื่อสาร” โดยเป็นการสื่อสารที่สำคัญและมีบทบาทต่อสังคมที่กำลังเปลี่ยนวิธีการติดต่อสื่อสารไปจากรูปแบบเดิมอีกทั้งยังเป็นการสื่อสารทางเลือกที่สำคัญ (Alternative channel) ของผู้คนในปัจจุบันส่งผลให้สื่อกระแสหลัก ทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร โทรทัศน์ และวิทยุ ต่างหันมาให้ความสำคัญและนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสังคมที่ออนไลน์กันมากขึ้น ทำให้สังคมทุกวันนี้ก็กลายเป็นสังคมแห่งยุคข่าวสารและมีความแคบลง เนื่องจากการติดต่อกันทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้เกิดการรับรู้ได้ในทันทีหรือในแบบ real time ซึ่งปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนทุกเพศทุกวัยมีการติดต่อสื่อสารกันหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคล

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวสู่ “สังคมผู้สูงอายุ” (Age Society) อย่างเต็มตัว โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2562) ได้สำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ.2561 พบว่ามีพฤติกรรมท่องอินเทอร์เน็ตผ่าน “สมาร์ทโฟน” เป็นหลัก โดยกิจกรรมในกลุ่มผู้สูงอายุที่รักการออนไลน์นิยมทำกันมากที่สุดก็คือ ไซเบอร์ลมิตี๋ย รองลงมาเป็นการดาวน์โหลดคอนเทนต์เพื่อความบันเทิง เช่น ดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม (70.2%) ค้นหาข้อมูลสินค้า ซื้อขายสินค้าออนไลน์และบริการด้านสุขภาพ (50.3%) อับโหลดแชร์คอนเทนต์ (45.9%) และติดตามข่าวสาร (45.2%) ระยะเวลาที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 2 ชั่วโมงต่อวันและยังมีผู้สูงอายุอีกเกือบ 85% ที่ล็อกอินเข้าใช้งานเป็นประจำทุกวัน

จากสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุมักจะเลือกใช้สินค้า บริการ และทำกิจกรรมต่างๆ ตามลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนแล้ว ผู้สูงอายุยังมีความเป็นอิสระมากขึ้นในการเลือกซื้อหรือใช้สินค้าบริการและกิจกรรมต่างๆ ที่สามารถสะท้อนความเป็นตัวตนหรือสร้างเอกลักษณ์ให้กับตนเอง สินค้าหรือบริการที่ผู้สูงอายุเลือกใช้สามารถเป็นตัวบอกได้ว่าบุคคลนั้นเป็นใคร มีลักษณะเป็นอย่างไร (Solomon, 2002)

ดังนั้น รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) จึงเป็นความพยายามอันหนึ่งของนักการตลาด ที่จะพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการแบ่งส่วนตลาด (Market Segmentation) โดยการศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตจะเน้นในแง่มุมมองด้านจิตวิทยา (Psychological Aspects) ของผู้สูงอายุในการเลือก ใช้สินค้าหรือบริการในชีวิตประจำวันเพื่อเข้าใจถึง เหตุและผลที่ผู้สูงอายุใช้ในการเลือกบริโภคสินค้าหรือบริการใดๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ที่ส่งผลต่อการใช้นวัตกรรมสื่อสาร เพื่อทำให้ทราบถึงความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมสื่อสาร ของผู้สูงอายุ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ ที่ใช้นวัตกรรมสื่อสารให้ได้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดต่อไปในอนาคต เพื่อพัฒนาธุรกิจให้สามารถตอบสนองผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีอิทธิพล ต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุโดยมีทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่าน

การทบทวนวรรณกรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตกับความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร

พิริฐพงษ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยด้านบุคคลการยอมรับเทคโนโลยีปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงความปลอดภัย ความเป็นส่วนบุคคลและรูปแบบการใช้ชีวิต ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Ajzen&Fishbein, (1980); Mari Suoranta, (2003); Sylvie, Laforet & Xiaoyan Li, (2005) อ้างถึงใน พิริฐพงษ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2552) ในการศึกษาพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้บริการ พบว่า ปัจจัยรูปแบบการใช้ชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมากและสัมพันธ์กับพฤติกรรมความตั้งใจใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับ สุภาภรณ์ พลนิกร (2548) ที่กล่าวว่าวิถีชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิตมุ่งไปที่การกระทำที่มองเห็น (Overt Actions) เช่น ดำเนินชีวิตอย่างไร ใช้เงินอย่างไร ใช้เวลาทำอะไร จะเห็นได้ว่า วิถีชีวิตหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจบริโภค โดยวิถีชีวิตเป็นวิธีการที่แต่ละคนแสดงออก ถึงจินตภาพตนเอง หรือภาพลักษณ์ตนเอง (Self-image) และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค วิถีชีวิตสามารถส่งผลกระทบต่อความจำเป็น (Needs) และความปรารถนา (Desires) ที่จะซื้อหรือความตั้งใจที่จะซื้อ/ใช้ผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ซึ่งผู้บริโภคทั่วไปไม่ตระหนักหรือรู้ว่าวิถีชีวิตส่งผลกระทบต่อการใช้และการบริโภคของตน

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตกับทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร

สิทธิพันธ์ ทนชัย (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อทัศนคติและกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าเสมือน พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ซื้อสินค้าเสมือนแต่ละกลุ่ม มีค่าทัศนคติต่อสินค้าเสมือนเฉลี่ยที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ เอวินันท์ สะอาดดี (2559) ได้ศึกษาทัศนคติและความสนใจที่มีต่อการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมของผู้สูงวัยผ่าน Mobile Application พบว่า ทัศนคติและความสนใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนิพนธ์ ชาญอัมพม (2557) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตและความคิดเห็นต่อรายการโทรทัศน์ของเด็กเจนเนอเรชั่นแซด ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันส่งผลต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อรายการโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน

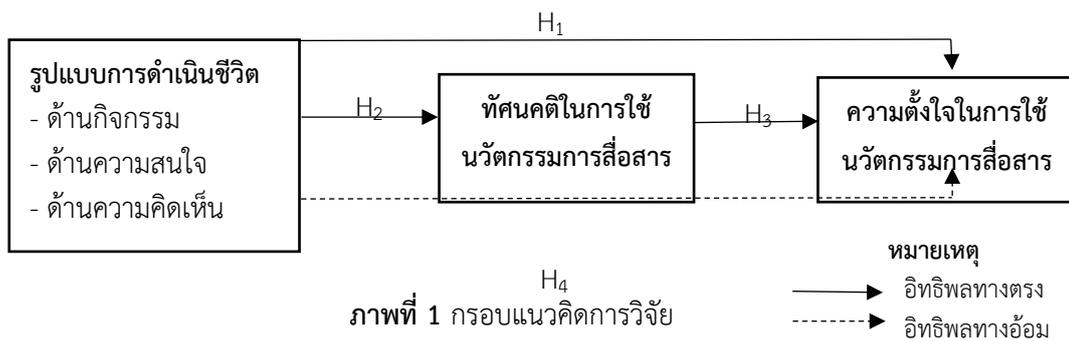
ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารกับความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร

นันทพร เขียนดวงจันทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและความตั้งใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าผ่านไลน์ พบว่า ทัศนคติ ในการซื้อสินค้ามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าผ่านไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยที่ผ่านมา อาทิเช่น Li, Kim & Park (2007) Yang, Liu & Zhou (2011) Pietro&Pantano (2012) Wu, et al. (2013) Seer & Avournicului (2015) และ Duffett (2017) ที่พบว่า ทัศนคติในการซื้อสินค้าจะมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้า เช่น หากผู้บริโภครู้สึกพึงพอใจ

หรือมีประสบการณ์ที่ดีต่อร้านค้าออนไลน์ที่ขายสินค้า ผ่านเว็บไซต์ (website) จะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีและมีแนวโน้มที่จะตั้งใจซื้อสินค้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับกรณีการ คงทอง (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเจนเอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์ และเจนเอเรชั่นเอ็กซ์ พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเจนเอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์และเจนเอเรชั่นเอ็กซ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1 และมีการตั้งสมมติฐานทั้งหมด 4 สมมติฐาน ดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

- H₁ รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรง ต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร
- H₂ รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรง ต่อทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร
- H₃ ทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร
- H₄ รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารโดยมีทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่าน

วิธีดำเนินการ

ประชากร คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ ที่มีการใช้นวัตกรรมในการสื่อสารในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ ที่มีการใช้นวัตกรรมในการสื่อสารในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจึงคำนวณได้จากสูตรของ W.G. Cochran (1977) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้จำนวนขนาดตัวอย่าง อย่างน้อย 384 ตัวอย่าง จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละโดยมีความผิดพลาดได้ไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งถือได้ว่าผ่านเกณฑ์ตามที่เงื่อนไขกำหนด คือไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นโดยการเลือกแบบสะดวก (Convenience sampling) จากผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ ที่มีการใช้นวัตกรรมในการสื่อสารในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์จนครบตามจำนวน 400 ตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างต่อคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

2. สอบถามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการศึกษาพร้อมทั้งแจ้งการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างในการร่วมการศึกษา โดยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึง การเข้าร่วมการศึกษาที่จะเป็นไปตามความสมัครใจ และให้อ่านเอกสารยินยอม ซึ่งไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลและข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะเก็บเป็นความลับและนำเสนอในรูปแบบผลของการศึกษาเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามโมเดลการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น ไปปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้น นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุ ที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ในการนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามในชมรมและสมาคมผู้สูงอายุต่าง ๆ โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงการเข้าร่วมการศึกษาที่จะเป็นไปตามความสมัครใจ โดยให้อ่านเอกสารยินยอมและลงลายมือชื่อแนบท้าย ซึ่งผู้วิจัยใช้เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2563 – ธันวาคม 2563

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งได้แก่ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ รูปแบบการดำเนินชีวิต ทักษะคิดในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร และความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุสำหรับการวิเคราะห์การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรดังต่อไปนี้

1) ตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของตัวแปรผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับเพื่อหาข้อมูลที่มีค่าสูงมากหรือต่ำมากผิดปกติโดยพิจารณาจากค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ทั้งนี้ การแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวที่เป็นแบบปกติควรมีค่าความเบ้อยู่ในช่วง -2.00 ถึง 2.00 และมีค่าความโด่งอยู่ในช่วง -7.00 ถึง 7.00 Curran, West, & Finch (1996)

2) ตรวจสอบค่าความเชื่อถือได้ (Composite Reliability: CR) หากค่านี้สูงแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบนั้นๆ ประกอบด้วยข้อคำถามหรือตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์ภายในที่ดีต่อกัน ค่าที่ยอมรับได้ ของความเชื่อถือได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.70 Hair et al., (2010)

3) ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเสมือน (convergent validity) โดยพิจารณาจากค่า Average Variance Extracted Evaluation (AVE) โดยค่าที่ยอมรับได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.50 Fornell & Larcker (1981)

4) การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามซ้ำหลังจากเก็บตัวอย่าง ครบสมบูรณ์ 400 ตัวอย่าง โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา มากกว่า 0.70 ที่ระดับความเที่ยงร้อยละ 95.00 Nunnally (1978)

5) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อศึกษาตัวแปรสังเกตได้ว่าอยู่ภายใต้ตัวแปรแฝงเดียวกันหรือไม่และตัวแปรสังเกตได้ตัวใดมีความสำคัญมากกว่ากัน

การวิเคราะห์การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เป็นการวิเคราะห์อิทธิพลหรือการวิเคราะห์เส้นทาง หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง เพื่อทดสอบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัวในแบบจำลองมีความสอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีอิทธิพลทางตรงหรือไม่อย่างไร โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง ของโมเดล (goodness of fit indices) ได้แก่ ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square: χ^2/df) < 5, ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า (Root Mean Square error of Approximation: RMSEA) < 0.08, ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) > 0.85, ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (Incremental Fit Index: IFI) > 0.85, ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (Tucker-Lewis Index: TLI) > 0.85, ค่าดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (Normed Fit Index: NFI) > 0.80 Browne & Cudeck (1993); Hair et al. (2010); Namahoot & Laohavichien (2018) และค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่า (Root of Mean Square Residual: RMR) $\pm$ 2.58 Diamantopoulos & Siguaw (2000)

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 65.75 มีอายุอยู่ระหว่าง 60–64 ปี ร้อยละ 59.25 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 62.75 มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 43 และมีอาชีพก่อนเข้าสู่วัยเกษียณคือค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 36.50

นอกจากนี้ยังพบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นต่อการใช้งานนวัตกรรมการสื่อสาร ในรูปแบบการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคิดเห็น ด้านความสนใจ และด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63, 3.43 และ 3.20 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุมีทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดว่านวัตกรรมการสื่อสารเป็นสิ่งที่ทันสมัย นวัตกรรมการสื่อสารช่วยทำให้เกิดความสนุกสนาน และเพลิดเพลิน และนวัตกรรมการสื่อสารช่วยให้สามารถส่งข้อมูล ข่าวสาร ไปยังบุคคลที่ต้องการได้โดยตรง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03, 3.96 และ 3.96 ตามลำดับ

ส่วนความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุในภาพรวม พบว่า ผู้สูงอายุมีความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้สูงอายุมีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการติดต่อสื่อสารมีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อความเพลิดเพลินและมีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมในการสื่อสาร อย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92, 3.87 และ 3.82 ตามลำดับ

ในการวิเคราะห์การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างผลการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ของตัวแปรพบว่า ตัวแปรมีค่าความแปรปรวนระหว่าง -0.749-0.584 และมีค่าความโด่งระหว่าง -1.197-0.236 แสดงว่า ข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติและพบว่า ค่า AVE ของแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.649-0.774 ซึ่งมากกว่า 0.50 จึงเป็นค่าที่เหมาะสม Fornell & Larcker (1981) และเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า ค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.782-0.981 ซึ่งมากกว่า 0.70 จึงกล่าวได้ว่าข้อมูล มีความเชื่อมั่น Nunnally (1978)

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 ซึ่งผลการตรวจสอบความสอดคล้องแบบจำลอง การวัดทั้ง 3 ปัจจัย (ปัจจัยรูปแบบการดำเนินชีวิต, ปัจจัยทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารและพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ) พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) = 640.486 ค่าองศาอิสระ (df) = 156 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 4.106 ค่า NFI = 0.919, RMSEA = 0.088, RMR = 0.051, CFI =

0.937, IFI = 0.938 และ TLI = 0.924 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน สรุปได้ว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

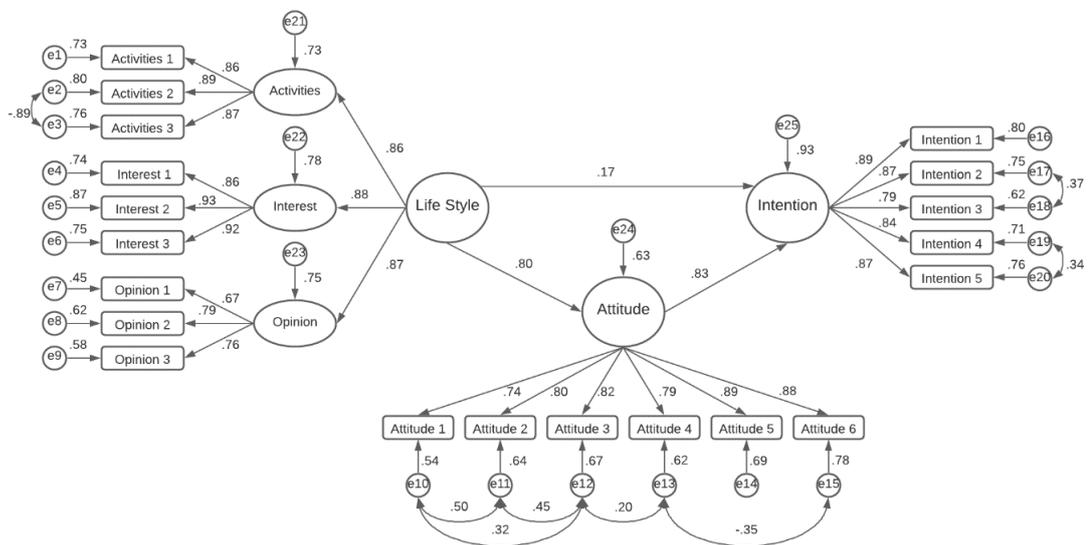
จากองค์ประกอบเชิงยืนยันของพฤติกรรมความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญมากที่สุดของแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต พบว่า ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านด้านกิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความคิดเห็นและด้านความสนใจ ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร พบว่าผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับปัจจัยจากมากไปน้อยดังต่อไปนี้คือ 1) นวัตกรรมการสื่อสารช่วยทำให้ท่านเกิดความสุขสนุกสนานและเพลิดเพลิน 2) นวัตกรรมการสื่อสารช่วยสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิด 3) นวัตกรรมการสื่อสารช่วยทำให้ท่านสามารถส่งข้อมูลข่าวสารไปยังบุคคลที่ต้องการได้โดยตรง 4) นวัตกรรมการสื่อสารช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารและ 5) นวัตกรรมการสื่อสารเป็นสิ่งที่ทันสมัย

3. ปัจจัยด้านความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสาร พบว่า ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับปัจจัยจากมากไปน้อยดังต่อไปนี้คือ 1) มีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการติดต่อสื่อสาร 2) มีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมในการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง 3) มีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อเข้าถึงข้อมูล/แหล่งความรู้ต่าง ๆ และ 4) มีความตั้งใจที่จะใช้นวัตกรรมการสื่อสารเพื่อความเพลิดเพลิน

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง พบว่า พบว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) = 640.486 ค่าองศาอิสระ (df) = 156 โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2 / df) = 4.106 ค่า NFI = 0.919, RMSEA = 0.088, RMR = 0.051, CFI = 0.937, IFI = 0.938 และ TLI = 0.924 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน สรุปได้ว่า แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างของความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างของความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ (Structural Equation Model: SEM)

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบสมมติฐาน

	สมมติฐาน	อิทธิพลทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม	ผลลัพธ์
H1	LIFE -> IT	.169***	-	สนับสนุน
H2	LIFE -> ATT	.797***	-	สนับสนุน
H3	ATT -> IT	.825***	-	สนับสนุน
H4	LIFE -> ATT -> IT	-	.704***	สนับสนุน

1. อิทธิพลทางตรงของรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ จากตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบสมมติฐานพบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.169, p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน ที่ 1

2. อิทธิพลทางตรงของรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีต่อทัศนคติในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ จากตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบสมมติฐานพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติในการใช้วัตกรรมการสื่อสาร ของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.797, p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน ที่ 2

3. อิทธิพลทางตรงของทัศนคติในการใช้วัตกรรมการสื่อสารที่มีต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบสมมติฐานพบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.825, p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน ที่ 3

4. อิทธิพลทางอ้อมของรูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุโดยมีทัศนคติในการใช้วัตกรรมการสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่าน ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรส่งผ่าน พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ โดยมีทัศนคติในการใช้วัตกรรมการสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\beta = 0.704, p < 0.05$) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นที่ศึกษาได้ ดังนี้

ประการแรก ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้วัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิพันธ์ หนันไชย (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อทัศนคติและกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าเสมือน พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ซื้อสินค้าเสมือนแต่ละกลุ่มมีค่าทัศนคติต่อสินค้าเสมือนเฉลี่ยที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับเอวินันท์ สอาดดี (2559) ได้ศึกษาทัศนคติและความสนใจที่มีต่อการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมของผู้สูงวัยผ่าน Mobile Application พบว่าทัศนคติและความสนใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการดำเนินชีวิต มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประการที่สอง ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลทางตรงต่อทัศนคติในการใช้วัตกรรมการสื่อสาร โดยผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิพันธ์ หนันไชย (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ส่งผลต่อทัศนคติและกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าเสมือน พบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ซื้อสินค้าเสมือนแต่ละกลุ่มมีค่าทัศนคติต่อสินค้าเสมือนเฉลี่ยที่แตกต่างกันที่

ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับเอวินันท์ สอาดดี (2559) ได้ศึกษาทัศนคติและความสนใจที่มีต่อการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมของผู้สูงวัยผ่าน Mobile Application พบว่าทัศนคติและความสนใจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการดำเนินชีวิต มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประการที่สาม ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ นันทพร เขียนดวงจันทร์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและความตั้งใจ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าผ่านไลน์ พบว่า ทัศนคติในการซื้อสินค้ามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าผ่านไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา อาทิเช่น Li, Kim, & Park (2007) Yang, Liu, & Zhou (2011) Pietro & Pantano (2012) Wu, et al. (2013) Seer & Avournicului (2015) และ Duffett (2017) ที่พบว่า ทัศนคติในการซื้อสินค้าจะมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้า เช่น หากผู้บริโภครู้สึกพึงพอใจหรือมีประสบการณ์ที่ดีต่อร้านค้าออนไลน์ที่ขายสินค้าผ่านเว็บไซต์ (website) จะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีและมีแนวโน้มที่จะตั้งใจซื้อสินค้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และยังคงสอดคล้องกับกรณีการ คงทอง (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ และเจนเนอเรชันเอ็กซ์ พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มเจนเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ และเจนเนอเรชันเอ็กซ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประการที่สี่ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุ โดยมีทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารเป็นตัวแปรส่งผ่าน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับสิ่งที่สะท้อนมาจากรูปแบบของกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น โดยรูปแบบการดำเนินชีวิตมีความสำคัญในการสะท้อนความคิด และพฤติกรรมความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นๆ Evans, Jamal and Foxall (2009) ซึ่งสอดคล้องกับ Hoyer and MacInnin (2010) ที่กล่าวไว้ว่ารูปแบบการดำเนินชีวิต คือ การแสดงออกของ พฤติกรรมที่เป็นจริงของบุคคลซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบของการทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้ รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยมีตัวแปรทัศนคติในการใช้นวัตกรรมการสื่อสารเป็นตัวส่งผ่าน ทางภาครัฐและภาคเอกชนควรนำผลการวิจัย ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารให้เหมาะสมกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุทั้งในด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็นต่อตนเองของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีการศึกษากลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้สูงอายุในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างเท่านั้น งานวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษารูปแบบการใช้นวัตกรรมการสื่อสารของผู้สูงอายุในประเทศไทยเพื่อได้รับข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น
2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น อิทธิพลทางสังคม การสร้างอัตลักษณ์ของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจส่งผลให้งานวิจัยนั้นมีผลลัพธ์ที่แตกต่าง

บรรณานุกรม

พิริฐพงษ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2552).ความตั้งใจใช้บริการธนาคารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่.

งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สุภาภรณ์ พลนิกร. (2548). พฤติกรรมผู้บริโภค.กรุงเทพฯ: โฮลิสติก.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุในประเทศไทย

พ.ศ. 2557. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร: กรุงเทพฯ.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2562). การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน

ครัวเรือน พ.ศ. 2561. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม: กรุงเทพฯ.

Cochran, W. G. (1977). Sampling Techniques. 3rd edition. New York: John Wiley & Sons.

Nunnally, J. C. (1978). Psychometric theory (2nd ed.). New York: Mcgraw Hill.

Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. Newbury Park, CA: Sage.

Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). Introduction to LISREL: A guide for the uninitiated. London: Sage.

Rogers, E. M. (2003). Diffusion of innovations (5th ed.). New York: Free Press.

Jenkins, Henry. (2006). Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York:New York University Press.

Hair, J.F.,Black,W. C.,Babin,B. J., & Anderson,R.E. (2010). Multivariate data analysis: A global perspective (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of Marketing Research, 18(1), 39-50.

Davis,F.D., (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. MIS Quarterly. 13(3) , 319–340

Davis, F.D., Bagozzi, R. P., & Warshaw, P. R. (1989). User acceptance of computer technology: A comparison of two theoretical models. Management Science, 35, 982-1003.

Curran, P. J., West, S. G., & Finch, J. F. (1996). The robustness of test statistics to nonnormality and specification error in confirmatoryfactoranalysis.Psychological Methods, 1(1), 16-29.

Pimpiko, J., & Loipha, S. (2009). The use and needs of use information and communication technology for elderly in Khon Kaen Municipality. Journal of library & information science, 27 (1-3), 79-88. (In Thai)

Pornsakulvanich, V., & Dumrong Siri, N. (2010). Attitude and Social Influence Predicting the Intention to Blog in Thailand. NIDA Development Journal, 50 (2), 71-87. (In Thai)

Prakobtham, B. (2012). Investigating the Acceptance of Social Networking in Students: Case Study of Bangkok University. Suddhipartad, 27(81), 93-108. (In Thai)

Loipha, S. (2014). The internet use behavior of adults in the rural area. Information, 21(2), 8-28. (In Thai)

Kerdyoo, S. (2015). Attitude Behavior and Media literacy of baby boomers using line application. Unpublished Master's Thesis. Bangkok: Thammasart University. (In Thai)

Thongjuepong, P. (2016). Factors and Effects of Smart Phone Addiction to Job Performance Nomo-phobia and Conflict with Others. Journal of Information Systems in Business (JISB), 2(3), 40-54. (In Thai)

Vanichyanukoh, D. (2017). The Process of Internet Acceptance for Developing the Quality of Life of Senior Citizens. Dhonburi Rajabhat University, 11(2), 60-73. (In Thai)

Namahoot, K. S., & Laohavichien, T. (2018). Assessing the intentions to use internet banking: The role of perceived risk and trust as mediating factors. International Journal of Bank Marketing, 36(2), 256-276. (In Thai)